

Financováno
Evropskou unií

Operační program Zaměstnanost plus

Úvod do hiporehabilitace

Podklady k zážitkovému kurzu, vytvořenému s cílem šíření osvěty o hiporehabilitaci

Kurz Úvod do hiporehabilitace

Kurz byl vytvořen v rámci projektu Spolupráce při inovaci hiporehabilitace v sociální praxi se zaměřením na rodiny s dětmi se specifickými potřebami. Projekt realizovala organizace Hiporehabilitace Jupiter, z.s. s partnery projektu Vladykův Dvůr, z.s a Kamenitý vrch, z.s. Spolupráce organizací byla umožněna díky finanční podpoře Evropské unie a Operačnímu programu Zaměstnanost plus.

Kurz je vytvořen pro laickou i odbornou veřejnost, pro rodiče dětí se specifickými potřebami, jiné rodinné příslušníky, poskytovatele či zadavatele sociálních služeb, ale i pro všechny ostatní, kdo se chtějí něco dozvědět o hiporehabilitaci jako takové.

Cílem je seznámit zájemce o hiporehabilitaci s tím, co hiporehabilitace obnáší, jak se dělí a nabídnout jim možnost si ozkoušet některé činnosti i na vlastní kůži.

Kurz obsahuje teoretickou přípravu, praktické ukázky a cvičení a závěrečné sdílení.

Obsah kurzu:

- Rozdělení hiporehabilitace
- Účinky hiporehabilitace - na fyzickou i psychickou stránku
- Rizika a kontraindikace
- Jak vybrat vhodné hiporehabilitační středisko
- Požadavky na vzdělání personálu
- Příprava koní pro hiporehabilitaci
- Vztahy mezi koněm a člověkem
- Možnost vyzkoušet si roli asistent/vodič/klient v hiporehabilitaci (pozn. pro sed na koni budou mít daná střediska určité váhové limity)

Kurz byl v rámci projektu otestován 1x v organizaci Hiporehabilitace Jupiter ve variantě navržené pro cílovou skupinu pracovníků v sociálních službách a dalších odborníků a 4x v organizaci Kamenitý vrch v modifikované verzi pro cílovou skupinu rodin s dětmi (včetně dětí se specifickými potřebami). Na základě zkušeností byla vytvořena finální verze služby, která je i po skončení projektu dále realizována ve spolupráci s Českou hiporehabilitační společností a jejími členskými středisky.

V tomto dokumentu naleznete stručný harmonogram tříhodinové varianty kurzu. Detailní program sestavujeme s každou organizací podle jejích individuálních možností a zkušeností. Pokud máte zájem o realizaci kurzu ve vaší organizaci, můžete nás kontaktovat pro bezplatnou konzultaci a budoucí spolupráci na e-mailu vzdelavani@hiporehabilitace-cr.com

Dále je přílohou tohoto dokumentu studijní text pro účastníky kurzu Úvod do hiporehabilitace, který byl realizován ve spolupráci ČHS a organizace Vladykův dvůr, z.s.

Harmonogram kurzu		
Cílová skupina: odborná veřejnost v oblasti dosahu středisek		
Čas (min)	Téma/oblast aktivit	Stručný popis a cíl aktivity
10	Úvod	Přivítání a ujasnění, proč organizujeme kurz - jaký je cíl setkání
10	Seznámení s prostředím	Orientace v prostředí, kde se co nachází pro jejich potřebu (WC atd) a představení, jak se prostor využívá při práci s klienty
20	Uvolnění atmosféry	Zahřívací aktivity <i>(konkrétní návrh aktivit předáme při osobní konzultaci)</i>
20	Podrobnější představení	Seznámení a představení účastníků a pracovníků
30	O koních a hiporehabilitaci	Představení principů, na kterých funguje hiporehabilitace
30	Praktické ukázky	Využití koní v hiporehabilitaci, co koně nabízejí. Ve zkratce o odvětvích hiporehabilitace. Zdůraznění Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi - výchovně vzdělávací působení. <i>Podrobnosti ke konkrétním ukázkám předáme při osobní konzultaci.</i>
40	Volitelné zážitkové aktivity	Komunikace s koňmi ze země, případně také jízda na koni, zprostředkování osobního prožitku z hiporehabilitace. <i>Podrobnosti ke konkrétním aktivitám předáme při osobní konzultaci</i>
20	Závěr	Sdílení a zpětná vazba. Doplnující dotazy a reflexe workshopu, předání materiálů a kontaktů, prostor pro navázání spolupráce.

Projekt

Spolupráce při inovaci hiporehabilitace v sociální praxi se zaměřením na rodiny s dětmi se specifickými potřebami (registrační číslo projektu CZ.03.03.01/00/22_021/0001564), je financován Evropskou unií.

Příjemce projektu: Hiporehabilitace Jupiter, z. s.

Partner s finančním příspěvkem 1: Vladykův dvůr, z. s.

Partner s finančním příspěvkem 2: Kamenitý vrch, z. s.

Cílem projektu je posílení kompetencí zapojených organizací v oblasti poskytování hiporehabilitace v sociální praxi vedoucí ke zlepšení kvality života a perspektivy rodin dětí se specifickými potřebami.

Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus.

**Financováno
Evropskou unií**

Úvod do hiporehabilitace

Studijní texty ke kurzu

Vladykův dvůr, z. s., 3. 6. 2024

Hiporehabilitace

Hiporehabilitace je složenina slov hippos (řecky kůň) a rehabilitace. Je chápána především jako metoda, jež pomáhá osobám s fyzickým postižením, například lidem upoutaným na invalidní vozík, kteří využívají zejména Hipoterapii ve fyzioterapii a ergoterapii. Ta je však jen jedním ze čtyř rovnocenných oborů hiporehabilitace. Stále větší popularitu si získává Hipoterapie v psychiatrii a psychologii, která pomáhá dětem a dospělým s duševními poruchami jako je deprese, poruchy nálad, schizofrenie, závislosti či dětem se syndromem ADHD. Dalším oborem je Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi, jako metoda speciální a sociální pedagogiky zaměřená na problémy s příliš agresivním nebo naopak submisivním chováním, se zařazením do kolektivu, nebo s přijetím autority a podobně. Poslední, sportovní disciplínou, je parajezdeckví, kde se lidé se zdravotním znevýhodněním mohou realizovat například v paravoltiži nebo paradrezuře.

Na rehabilitaci je pohlíženo jako na léčebný, výukový a výchovný proces, který se snaží o maximální zapojení člověka se zdravotním znevýhodněním do společnosti a rehabilituje ho v oblastech motoriky, psychiky i sociálních dovedností. Termín hiporehabilitace v sobě skrývá několik oborů, kde odborník ve své profesi využívá pohyb koňského hřbetu, koně jako sociálně žijícího tvora nebo prostředí koně v souladu s rehabilitačním plánem v rámci terapie, procesu učení nebo sportu.

Hipoterapie ve fyzioterapii a ergoterapii

Hipoterapie ve fyzioterapii a ergoterapii (dále jen HTFE) je fyzioterapeutická metoda využívající jako léčebný prostředek pohyb hřbetu speciálně připraveného koně v kroku. Tento pohyb je střídavý, rytmický a cyklicky se opakující. Nabízí multisenzorickou aferentní stimulaci, která přímo ovlivňuje motorické chování klienta aktivací všech řídicích úrovní CNS. Výsledkem je komplexní facilitace reparačních procesů jedince a to jak na úrovni neurofyziologické, tak psychomotorické a v neposlední řadě i na úrovni sociální. Nadstandardní variabilita využitých poloh, při respektování posturálních schopností klienta, ovlivní jeho posturu, hrubou i jemnou motoriku a vegetativní funkce.

HTFE působí na klienta prostřednictvím pohybových impulzů, vznikajících při koňské chůzi. Přenosem těchto impulzů na klienta, který na koni sedí či zaujímá jinou, jeho možnostem odpovídající polohu, dochází k oslovení centrálního nervového systému – mozku. Ten musí zpracovat informace o dynamických změnách polohy těla a jeho segmentů v prostoru, které nastávají při kontaktu s pohybujícím se koňským hřbetem, a následně vyslat adekvátní rozkazy k tomu, aby organismus reagoval správně a v rámci rovnovážných reakcí. Kůň má podobný pohybový stereotyp chůze jako člověk. Při HTFE tedy centrální nervový systém koordinčně a pohybově znevýhodněného člověka zpracovává a vysílá vjemy a příkazy, které by za normálních okolností (při plném zdraví) používal při lidské chůzi. Jeho znevýhodnění a poruchy v oblasti nervového systému mu však toto neumožňují. Prostřednictvím HTFE je tudíž možné docílit pokroků právě v rehabilitaci pohybu u dětí i dospělých s poruchou koordinace, rovnováhy a vývoje vzpřimování. HTFE může také působit preventivně tam, kde z důvodu onemocnění dochází k degeneraci či přerušení nervových drah, řídicích pohyb. Čím déle budeme mít možnost organismu připomínat jeho správnou funkci, tím více oddálíme negativní vliv degenerativních onemocnění či následků úrazu na hybnost člověka.

Zároveň připravujeme harmonizaci svalového napětí, aktivní práci svalových řetězců ve správném řazení a aktivaci řídicích mechanismů vhodné podmínky pro aplikaci klasických fyzioterapeutických metod, kterými musí být vždy kvalitní HTFE doplněna. Nesmírná výhoda metody spočívá v cyklickém opakování pohybového vzorce a v realizaci celé stimulace v prostoru. Jiný podobný prostředek, který by umožňoval klientovi po dobu terapie stimulaci zdravého pohybu na bázi bipedální lokomoce (tj. chůze), jsme zatím v rehabilitaci k dispozici nedostali. Přičteme-li navíc kladné působení přírodního prostředí a pozitivní ladění psychiky klienta při terapii s koněm, máme k dispozici metodu, která nám umožňuje dosáhnout velmi kvalitního léčebného efektu za téměř vždy nadšené spolupráce klienta.

Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi

Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi (dále jen HPSP) je jedna z disciplín hiporehabilitace; certifikovaný instruktor HPSP (pedagogické, sociální nebo zdravotně-sociální vzdělání) cíleně využívá kontakt a interakci s koněm a prostředí určené pro chov koní, jako prostředku k motivaci, aktivizaci, výchově a vzdělávání lidí se speciálními potřebami, tedy lidí se zdravotním znevýhodněním nebo v nepříznivé sociální situaci nebo lidí těmito znevýhodněními ohrožených v rámci aplikovaných disciplín pedagogiky, sociální práce a sociální terapie.

Posláním HPSP je pomáhat lidem se zdravotním znevýhodněním nebo specifickými potřebami, a to především v oblasti rozvoje sociálních schopností a dovedností. Roli hraje prostředí stájí a výběhů, kde je třeba dodržovat jasná pravidla chování, spolupráce ve skupině, kontakt se zvířaty – jejich hlazení, čištění srsti a česání hřív, vodění koní a plnění různých úkolů a nakonec i jízda na koni. To všechno jsou neuvěřitelně působivé faktory.

Cílem HPSP je působit v oblasti pedagogiky a sociálních služeb. Využívá při tom motivačního a sociálně aktivizačního působení zvířat na člověka. Je možné je rozdělit do těchto oblastí:

- rozvoj sociálních schopností a dovedností (posílení pozitivních osobnostních vlastností, spoluvytváření hodnotového systému, nácvik komunikace, nácvik schopnosti spolupracovat, prožití pocitu sounáležitosti)
- snížení rizika sociálního vyloučení (navázání nových kontaktů, posílení kontaktů v rodině pomocí zapojení do běžného života, aktivizace jedince)
- rozvoj psychické kondice (rozvoj kognitivních funkcí, posílení sebevědomí, navození pozitivních změn v psychice, možnost relaxace a odpočinku)
- pozitivní ovlivnění chování (zlepšení schopnosti sebekontroly, zlepšení soběstačnosti)
- zlepšení zdraví a fyzické kondice (zlepšení pohybové koordinace a rovnováhy, rozvoj fyzické kondice)
- usnadnění edukačních procesů, zážitková pedagogika
- pozitivní a smysluplné trávení volného času

Pro osoby s mentálním, smyslovým nebo fyzickým znevýhodněním je kontakt s koňmi a odborně vedený proces HPSP, zaměřený na jejich konkrétní problémy, obrovská pomoc při zapojení se do běžného života. Umožňuje jim navázání nových kontaktů, rozvoj fyzické kondice a navozuje pozitivní změny v psychice. HPSP přináší mnoho i dalším cílovým skupinám – např. lidé s poruchami chování nebo učení, rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých, senioři, ale třeba i děti z běžné populace. Těm přináší HPSP nejen možnost pozitivního a smysluplného trávení volného času, ale i posílení sebevědomí a pozitivních osobnostních vlastností nebo třeba umožňuje nácvik schopnosti spolupracovat.

Hipoterapie v psychiatrii a psychologii

Hipoterapie v psychiatrii a psychologii (HTP) představuje obor hiporehabilitace (HR) pomáhající lidem s duševními nemocemi nebo s psychickými potížemi v obtížných životních situacích. HTP patří mezi integrativní směry psychoterapie, je součástí komplexních léčebných postupů např. v léčbě duševních nemocí. HTP je založena na využití koně a jeho specifických vlastností v léčebném procesu k pozitivnímu ovlivnění duševního stavu klienta, napomáhá k vytváření chybějících citových vazeb, korekci postojů k okolí. Využívá širokou nabídku možností prostředí okolo koně (jezdecké stáje, kontakt s koněm, vzájemné interakce). Během léčby je možno aplikovat nejrůznější formy psychoterapie, jako rodinná terapie, gestalt terapie, dynamická psychoterapie nebo psychodrama, využívají se prvky kognitivně behaviorálních přístupů, existenciální analýzy a logoterapie a dalších psychodynamicky orientovaných směrů.

Jedná se o terapeutický přístup, kdy terapeut v interakci s koněm působí na různé oblasti psychiky léčeného člověka. Podstata působení spočívá ve vytváření motivační interakce klient – kůň – terapeut či vzájemné interakce mezi klienty. Terapeut může využívat skupinové dynamiky, sebereflexe pacientů, relaxace atd. Kůň jako prostředník terapeutického procesu pomáhá terapeutovi u klientů s duševním onemocněním a psychickými potížemi motivovat klienty ke změně, rozvíjet a aktivizovat kognitivní funkce, tzn. paměť, myšlení, řeč, koncentraci, pozornost, při sebepoznání a poznání svých možností, schopností, dovedností, jako zdroj emocionální podpory a aktivizace celého organismu jak po stránce fyzické (rozvoj motorických funkcí, dobrá koordinace pohybů), tak i psychické (pouhá součást nějaké řízené aktivity). V rámci práce ve skupině rozvoji sociálních dovedností (komunikace, kooperace mezi klienty, kůň sám vymezí hranice, kam mohou klienti při manipulaci s ním až zajít) a v neposlední řadě má pro klienty kontakt s koněm i relaxační efekt. Je možné provádět i relaxační cvičení na hřbetu koně.

HTP je prožitkovou (experienciální) psychoterapií, kůň vzhledem ke svým vlastnostem a charakteru zastává úlohu spoliterapeuta. Kůň má, podobně jako člověk, rozvinutou sociální komunikaci, ale pravidla jejich společenského života jsou relativně jednodušší a jednoznačnější a tím i pro klienty čitelnější. Když se s koněm dostáváme do kontaktu, stáváme se členem jeho „stáda“, ať si to chceme či nechceme připustit. Toho se využívá při navazování sociálních kontaktů a vazeb v rámci skupiny a při podpoře komunikace.

Prostřednictvím koně lze vytvořit důvěru k terapeutovi i okolí, odstranit úzkost. Klienti mají často obavu, jak bude kůň reagovat, zda bude dávat najevo, že mají nějaké tělesné nebo duševní nedostatky. Koně nedělají rozdíl mezi tím, co cítí a jak se chovají. Kůň se chová ke klientům podle toho, jak oni jednají s ním. Nehodnotí jejich znevýhodnění, ale momentální postoje a chování v interakci s ním. Nabízí jedinečnou příležitost zkoumat vlastní chování ne-konfrontačním způsobem, napomáhá rozvoji verbální i neverbální komunikace. Usnadňuje změnit pohled na sebe sama i na jiné.

Zdrojem terapeutického působení není jen kůň sám, ale i atmosféra ve stáji a přístup personálu. Dominantní musí být trpělivost při práci s klienty. Zdůrazňuje se cílené zaměření terapie a individuální přístup ke klientům, a to i v rámci skupinové terapie. Postupy při provádění terapie jdou podle metodického plánu od nejjednodušších k složitějším úkolům. Možnost přicházet pravidelně ke koním do stáje a účastnit se programů představuje často pro klienty významné zlepšení celkové kvality jejich života.

Parajezdectví

Do parajezdectví patří paradrezura, paravoltiž, parawestern, paravozatajství a paraparkur. Jezdí se na úrovni rekreační a závodní. Odlišností od ne „para“ soutěží je, že kůň je speciálně vybraný a trénovaný, aby byla zajištěna co největší bezpečnost pro jezdce. Trenéři mají navíc znalost o zdravotním stavu svých jezdců a tomu přizpůsobení tréninku. Aby jezdec dosáhl svých cílů, je potřeba několik vyškolených pomocníků, většinou dobrovolníků. Některé soutěže mají upravená pravidla, ale v některých disciplínách závodí soutěžící s a bez zdravotního znevýhodnění na stejné úrovni. Samozřejmostí je dodržování maximálních bezpečnostních opatření a pravidla, že případné riziko nikdy nesmí převýšit možný přínos.

Paraparkur, velmi podporovaný sport zejména ve Francii, kde pořádají každoročně FEI CCI Světový pohár ve skocích v Bordeaux. Závodů se zúčastňují mimo jiné jezdci se zrakovým postižením a s amputacemi. Jezdci se zrakovým postižením jezdí v páru - nevidomý jezdec následuje zdravého. Parajezdci jsou klasifikováni podle stupně handicapu a rozděleni do skupin, ve kterých soutěží. Všeobecná pravidla se řídí podle FEI. Do budoucna se plánuje zařazení paraparkuru do paralympijských her.

Paravozatajství nabízí osobám se zdravotním znevýhodněním další alternativu k ježdění na koni a otevření světa koní těm, kteří nemohou jezdit pro svoji nadváhu, špatnou rovnováhu, vysokou únavnost, strachu z výšek, neschopnost sedět obkročmo, atd. Paravozatajství má podobný účinek na zdravotní stav člověka jako jízda na koni - zvýšení sebedůvěry, zlepšení rovnováhy, koordinace a kontroly postury a zlepšení sociálních schopností. Pro určité zdravotní problémy je paravozatajství dokonce vhodnější.

Parawestern je sport umožňující jezdcům se zdravotním znevýhodněním soutěžit na koních ve westernovém stylu. Koně připravovaní pro westernové disciplíny jsou naučeni na odlišné pobídky než v klasickém ježdění. Většina těchto pobídek je pro jezdce se zdravotním znevýhodněním snáze pochopitelná a lépe proveditelná. Pokud je kůň dobře přiježděný, tak na lehký dotek holeně ochotně ustoupí od tlaku, na zasednutí plynule zastaví a na stisk obou holení se rozejde, nebo přejde do rychlejšího chodu.

Paradrezura umožňuje jezdcům se zdravotním znevýhodněním soutěžit v jezdeckém sportu na vysoké úrovni vedle zdravých jezdců. Je to upravená klasická drezura, hodnocená podle stejných pravidel, s výjimkou, že parajezdci mají možnost použít kompenzační pomůcky, které jsou přesně dané jejich zdravotním handicapem.

Paravoltiž je disciplínou parajezdectví, ale vychází z pedagogicko-psychologických aktivit s pomocí koní. Jedinec se zdravotním znevýhodněním (paravoltižér) vykonává pod odborným vedením na nesedlaném koni gymnastické cviky, a to buď samostatně, nebo ve dvojici. Kůň je veden lonžérem na lonži ve voltižním kruhu. Tato disciplína je v základech shodná s voltiží (sportovní disciplína nazývaná gymnastika na koni), je však přizpůsobená osobám se zdravotním znevýhodněním.

Hiporehabilitační kůň

Pro účely hiporehabilitace jsou potřeba speciálně vybraní a připravení koně. Obecně se nedá říct, které plemeno koní je pro práci v hiporehabilitaci nejvhodnější. Ze zkušeností ze Specializačních zkoušek pro koně a pony zařazené do hiporehabilitace (dále jen Zkoušky koní) jsou nejpočetněji zastoupeni koně v užitkovém typu (teplokrevný, chladnokrevný, pony) a kříženci, méně zastoupeni jsou zástupci plemen český teplokrevník, slovenský teplokrevník, anglický plnokrevník, starokladrubský kůň, hucul, hafling, merénský kůň, českomoravský belgik, norik, slezský norik, shetlandský pony, velšský pony, český sportovní pony, minihorse atd.

Dle Řádu na ochranu zvířat při veřejném vystoupení koní – při hiporehabilitačních činnostech organizovaných Českou hiporehabilitační společností (dále jen Řád), smí pracovat v hiporehabilitaci pouze klisny a valaši, hřebci se používat nesmí.

Důležitým hlediskem je věk koně. Dle Řádu smí v hiporehabilitaci pracovat pouze koně starší 5 let. Tento požadavek souvisí s psychickou vyzrálostí koně. Mladší kůň se může na práci v hiporehabilitaci připravovat se zkušenějším starším koněm. Vždy je třeba mít na paměti, že potřebuje více času na odpočinek a nemůže pracovat na plný úvazek jako jeho zkušenější kolega. Dalším hlediskem je charakter koně a jeho zdravotní stav. Jedním z kritérií, která se hodnotí i při Zkouškách koní, je tolerance koně k dotykům po celém těle, k různým zvukovým projevům atd. Do hipoterapie by neměli být zařazováni koně vyřazení z jiných aktivit z různých zdravotních důvodů (kulhání, bolavý hřbet atd.)

Vždy je třeba si uvědomit, do kterého oboru hiporehabilitace bude kůň zařazen. Jinak bude vypadat výběr a požadavky na koně pro hipoterapii ve fyzioterapii a ergoterapii (HTFE), jinak pro hipoterapii v psychiatrii a psychologii (HTP) či hiporehabilitaci v pedagogické a sociální praxi (HPSP).

Pro HTFE je základním požadavkem při výběru koně korektní exteriér s vynikající mechanikou pohybu v kroku, kvalitní pohyb hřbetu při zachování pružnosti hřbetu pod handicapovaným klientem, dále dobrý charakter ve vztahu k člověku a přiměřený temperament.

Pro oblast HPSP a HTP je základním požadavkem výborný charakter koně při kontaktu s člověkem a korektní mechanika pohybu, dobrý zdravotní stav a psychická odolnost. Při výběru se zaměřujeme na posuzování temperamentu koně, do terapie a aktivit se zapojují koně s různým typem temperamentu. Protože se v terapii a aktivitách využívá interakce člověk – kůň, zajímá nás i postavení v sociální hierarchii stáda koní, jeho dominance nebo submisivita, které mohou odrážet chování a reakce koně jako zrcadlo ve vztahu k člověku.

Jak vybrat vhodné hiporehabilitační středisko?

Pokud máte o hiporehabilitaci zájem, obraťte se vždy pouze na hiporehabilitační střediska, kde má personál odpovídající vzdělání a zkušenosti se specializací na hiporehabilitaci. Na stránkách České hiporehabilitační společnosti jsou uvedena členská střediska dle krajů i s údaji o složení profesionálního týmu, jeho vzdělání a také zázemí střediska a provozní podmínky. Provozovatelů hiporehabilitace je ale mnohem více.

Členská střediska ČHS jsou rozdělena do kategorií:

- Střediska doporučené hiporehabilitace (SDH) – jedná se o střediska, kde terapeuti a instruktoři splňují podmínku požadovaného vzdělání pracovníků a hiporehabilitační koně mají licenci ČHS nebo registraci pro parajezdectví. Středisko zároveň splňuje další podmínky odborné způsobilosti.
- Středisko praktické výuky (SPV) – jedná se o střediska doporučené hiporehabilitace s minimální 5 letou praxí v oboru, kde probíhá praktická výuka účastníků kurzů ČHS.
- Registrovaná střediska (RS) – jedná se o střediska, kde pracovníci splňují podmínku požadovaného vzdělání, koně nemusí mít licenci hiporehabilitační koně.
- Přidružená střediska (PS) – terapeuti a instruktoři nesplňují podmínku požadovaného vzdělání nebo středisko nezapojuje ve své činnosti koně, ale pracuje s jinými zvířaty.

Základním ukazatelem kvality a bezpečnosti střediska je vždy odborný personál a dobře připravený kůň. Personál musí mít požadované vzdělání a zkušenosti dle nabízeného oboru hiporehabilitace. Již pro vstup do specializačního kurzu kurzu je nutné v HTFE dokončené vzdělání v oblasti fyzioterapie nebo ergoterapie, v HPSP dokončené vzdělání v pedagogické nebo sociální oblasti a v HTP minimálně dvouletý akreditovaný psychoterapeutický výcvik. Také ostatní členové týmu (cvičitelé koní, instruktoři jezdectví, asistenti v hiporehabilitaci, vodiči koní, dobrovolníci, ...) musejí mít dostatečné kompetence k zajištění bezpečnosti a kvality poskytované služby. Koně by měli mít složenou specializační zkoušku, na jejímž základě je jim udělena licence ČHS.

Ukazatelem kvality střediska je také přijímací proces formou vstupního pohovoru nebo vyšetření a doložení písemného souhlasu lékaře nebo psychologa. Na začátku jsou stanoveny cíle, jejichž plnění je průběžně vyhodnocováno a plán, který je průběžně aktualizován. Terapie a lekce jsou vedeny dle potřeb klientů a koně jsou jim vybíráni dle rehabilitačního cíle. Důležité je bezpečné a bezbariérové prostředí, vybavení a zázemí pro klienty – středisko disponuje písemnými pravidly bezpečnosti a provozním řádem. Vlastní hiporehabilitace může probíhat v areálu střediska, na jízdárně nebo i v terénu.

Před zařazením do hiporehabilitace by měl odborník vždy ověřit, zda nemá klient kontraindikace, mezi které patří akutní zánětlivá onemocnění, dekompenzovaná alergie na zvířecí alergeny i nepřekonatelný strach z koně. Kontraindikace a indikace v jednotlivých střediscích se liší podle jejich specializace (například HTFE je vhodná pro klienty s problémy v oblasti pohybového aparátu, HTP pro klienty s psychiatrickými diagnózami). Nejdůležitější je, aby potenciální rizika byla vždy nižší, než předpokládané benefity hiporehabilitace, která by měla vést ke zmírnění konkrétních obtíží i ke zlepšení celkové kvality života.

S dalšími otázkami k tématům probíraným v kurzu Úvod do hiporehabilitace je možné se obrátit na kontakt vzdelavani@hiporehabilitace-cr.com .